

АНОТАЦІЯ

Сук О. О. Новітні засоби акустичної та електроакустичної вокальної композиції. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Кваліфікаційна наукова праця на здобуття ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. Київ, 2024.

Зміст анотації

Мета наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту полягає у вивченні сучасних інноваційних вокальних прийомів і принципів їх застосування у контексті створення, виконання і дослідження акустичної та електроакустичної музичної композиції, а також у виявленні особливостей їх використання композиторами різних шкіл і напрямів від початку ХХ століття до наших днів. Безпосередня мета й творче завдання мистецького проєкту – продемонструвати шляхи пошуку та втілення експериментальних звучань у знаходженні вдалих художньо-мистецьких, структурно-композиційних і музично-технологічних рішень на прикладі авторського циклу для голосу, віолончелі, симфонічного оркестру та електроніки «*Poëtae minores*» за поезіями Віктора Рекала.

Перший розділ присвячений історичним особливостям виникнення новітніх технік у вокальній композиції, а саме висвітлено основні чинники появи нових вокальних прийомів починаючи від початку ХХ століття, на прикладах композиторів та виконавців, що зробили значний внесок у розвиток сучасної акустичної та електроакустичної вокальної музики. Наведено класифікації новітніх вокальних засобів кінця ХХ - початку ХХІ століть та розглянуто специфіку нотування, що виникла у зв'язку з розвитком і збагаченням арсеналу вокально-виконавських прийомів.

У другому розділі прослідковано генезу електроакустичної музики, що зумовлена розвитком нових технологій у ХХ столітті у контексті загальної індустріалізації. Це спонукнуло до появи електронних приладів,

використання, зокрема, магнітної плівки та інших винаходів і, як наслідок, зміни тембральних характеристик у музиці. Окреслено основні етапи розвитку музичних напрямків, що виникали під час удосконалення комп'ютерних технологій і наукових досягнень в різні періоди минулого століття і дотепер. Поетапно представлені тенденції та напрямки, що виникали у світових школах електроакустичної музики, а також видатні постаті, що були їх засновниками.

Третій розділ включає деякі аспекти сучасних вокальних технік, де описані розповсюджені на теперішній час вокальні прийоми в контексті їх експериментального використання в музичній композиції. Також проведений аналітичний розбір вокальних творів провідного італійського композитора Лучано Беріо, легендарної виконавиці та композиторки вірменського походження Кеті Берберіан, визначного американського композитора-акціоніста Джона Кейджа та сучасного українського композитора Адріана Мокану в аспекті розгляду музичної форми та фактури, що зумовлені специфічними вокальними засобами та текстової інтерпретації.

У четвертому розділі розглянуто електроакустичну вокальну творчість італійського композитора Луїджі Ноно, сучасної української композиторки Алли Загайкевич та здійснено аналітичний розгляд авторського творчого мистецького проекту Олексії Сук – вокально-симфонічного циклу за поезіями відомого українського віолончеліста Віктора Рекала «Poëtae minores» для голосу, віолончелі, симфонічного оркестру та електроніки, де опрацьовані та представлені основні тенденції роботи з новітніми акустичними та електроакустичними засобами в сучасній вокальній музиці.

Творчий мистецький проєкт включає нотний запис вокальної партії з використанням пасажів інструментального характеру, інструментальні штрихові прийоми, незвичні тембральні фарби – спів фальцетом, без вібрато, шепотіння, мануальний спів закритим ротом та інші прийоми й техніки, прописані відповідно до сучасних способів нотації, та введення у використання авторських нотних виконавських позначок.

Фіксована електронна партія побудована на об'єднанні звучання додатково записаних як вокальних, так і інструментальних (зокрема, віолончельного) тембрів та гармонічних звучань, оброблених за допомогою музичних програм у техніках конволюції, грануляції та багатьох інших видів звукового синтезу. Також партія електроніки містить в собі окрему паралельну лінію сонорів, що можуть бути як на основі індивідуально записаних інструментальних елементів, так і звуках не музично-інструментального походження.

Композиційно-драматургічна ідея багаточастинного вокально-симфонічного твору полягає в об'єднанні різних тембрових характеристик вокального, віолончельного, оркестрового та електронного звучань в єдине ціле та різноманітні «ансамблеві» поєднання (такі як вокал з електронною партією, вокал з віолончеллю та електронікою, віолончель з електронною партією, мідний оркестр з електронікою та інші), зокрема з фактурним взаємопроникненням, – для музичного втілення образної характеристики поетичного тексту.

Ключові слова: музична композиція, електроакустична музика, сучасне виконавське мистецтво, вокальні техніки, звуковий синтез, експериментальні вокальні прийоми, тембральні характеристики.

SUMMARY

Suk O. O. The latest means of acoustic and electroacoustic vocal composition. - Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Qualifying scientific work for the degree of Doctor of Arts in the specialty 025 "Musical Art". Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. Ministry of Culture and Strategic Communications of Ukraine. Kyiv, 2024.

Content of the abstract

The purpose of the scientific substantiation of the creative art project is to study modern innovative vocal techniques and principles of their application in the context of creating, performing and researching acoustic and electroacoustic music

composition, as well as to identify the peculiarities of their use by composers of different schools and trends from the beginning of the twentieth century to the present day. The immediate goal and creative task of the art project is to demonstrate ways to search for and implement experimental sounds in finding successful artistic, structural, compositional, musical, and technological solutions on the example of the author's cycle for voice, cello, symphony orchestra, and electronics "Poëtae minores" based on the poetry of Viktor Rekaló.

The first section is devoted to the historical peculiarities of the emergence of the latest techniques in vocal composition, namely, the main factors of the emergence of new vocal techniques since the beginning of the twentieth century, on the examples of composers and performers who have made a significant contribution to the development of modern acoustic and electroacoustic vocal music. Classifications of the newest vocal means of the late twentieth and early twenty-first centuries are presented, and the specifics of notation that have arisen in connection with the development and enrichment of the arsenal of vocal and performance techniques are considered.

The second section traces the genesis of electroacoustic music, which was caused by the development of new technologies in the twentieth century in the context of general industrialization. This led to the emergence of electronic devices, the use of magnetic film and other inventions, and, as a result, changes in timbral characteristics in music. The main stages of the development of musical trends that arose during the improvement of computer technology and scientific achievements in different periods of the last century and up to the present are outlined. The tendencies and directions that emerged in the world schools of electroacoustic music, as well as prominent figures who were their founders, are presented step by step.

The third section includes some aspects of modern vocal techniques, describing currently widespread vocal techniques in the context of their

experimental use in musical composition. An analytical analysis of the vocal works of the leading Italian composer Luciano Berio, the legendary performer and composer of Armenian origin Cathy Berberian, the prominent American action composer John Cage, and the contemporary Ukrainian composer Adrian Mocanu is also carried out in terms of considering the musical form and texture caused by specific vocal means and textual interpretation.

The fourth section discusses the electroacoustic vocal works of Italian composer Luigi Nono and contemporary Ukrainian composer Alla Zahaykevych, and analyzes the author's creative art project by Oleksiia Suk - a vocal and symphonic cycle based on the poetry of the famous Ukrainian cellist Viktor Rehalo "Poëtae minores" for voice, cello, symphony orchestra, and electronics, which elaborates and presents the main trends of working with the latest acoustic and electroacoustic means in contemporary vocal music.

The creative art project includes a musical recording of the vocal part using instrumental passages, instrumental stroke techniques, unusual timbral colors - singing in falsetto, without vibrato, whispering, manual singing with the mouth closed, and other techniques and methods prescribed in accordance with modern notation methods, and the introduction of the author's musical performance marks.

The fixed electronic part is based on the combination of additionally recorded vocal and instrumental (including cello) timbres and harmonic sounds, processed with the help of music programs using convolution, granulation, and many other types of sound synthesis techniques. The electronics part also includes a separate parallel line of sonorities, which can be based on individually recorded instrumental elements or sounds of non-musical-instrumental origin.

The compositional and dramaturgical idea of a multi-part vocal-symphonic work is to combine different timbre characteristics of vocal, cello, orchestral and electronic sounds into a single whole and various "ensemble" combinations (such as vocal with electronic part, vocals with cello and electronics, cello with electronic part, brass orchestra with electronics, and others), in particular with textural

interpenetration, for the musical embodiment of the figurative characteristic of the poetic text.

Keywords: musical composition, electroacoustic music, contemporary performing arts, vocal techniques, sound synthesis, experimental vocal techniques, timbral characteristics.

Список опублікованих наукових праць за темою роботи

1. Сук О. О. Сучасні вокальні техніки на прикладі творів Адріана Мокану. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка*. Випуск 65. Том 3. С. 35-41.
2. Сук О. О. Специфіка інтеграції людського голосу в електроакустичній композиції. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка*. Випуск 72. Том 3. С. 99-107.

Інформація про апробацію результатів дослідження

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту обговорено на засіданнях кафедри композиції, інструментовки та музично-інформаційних технологій. Матеріали дослідження представлені в доповідях на всеукраїнських, міжнародних науково-практичних конференціях та майстер-класах.

1. Сук Олексія. Інтеграція експериментальних вокальних технік у сучасній композиції: доповідь. Програма XVII міжнародної молодіжної науково-практичної конференції «Fresh Science» / Нац.

муз. ак. України ім. П. І. Чайковського (23–24 березня 2023 р.). Київ: 2023.

2. Сук Олексія. Людський голос, як складова камерно-інструментального ансамблю у сучасній композиції: доповідь. Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «Камерно-інструментальний ансамбль у просторі та часі» / Нац. муз. ак. України ім. П. І. Чайковського, Одеська Нац. муз. ак. ім. А. В. Нежданової (14-15 грудня 2023 р.). Київ: 2023.
3. Сук Олексія. Аспекти взаємодії вокальної парії в електроакустичній композиції: доповідь. Програма ХХІІІ міжнародної науково-практичної конференції «Молоді музикознавці» / Київська мун. ак. муз. ім. Р. М. Глієра. (29-31 березня 2024 р.). Київ: 2024
4. Сук Олексія. Принципи та засоби сучасної акустичної та електроакустичної вокальної композиції: практикум. Всеукраїнська науково-практична конференція. «Сучасна музика від акустики до електроакустики: теорія та практика» / Нац. муз. ак. України ім. П. І. Чайковського (26–27 квітня 2024 р.). Київ: 2024.

Апробація творчого мистецького проєкту:

1. Інтернаціональний міні-фестиваль електроакустичної музики «Le jour du haut-parleur». (24 червня 2023 р.). Париж: 2023.
2. Концерт електроакустичної музики «EM-visia 2023» (3 жовтня 2023 р.). Київ: 2023.
3. Електроакустична майстерня з Олексією Сук «Вокал, як складова електроакустичної композиції» (27 лютого 2024 р.). Київ: 2024.
4. Концерт-іспит лауреатки всеукраїнських та міжнародних конкурсів Олексії Сук на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва «Poëtae minores». (14 червня 2024 р.). Київ: 2024.